

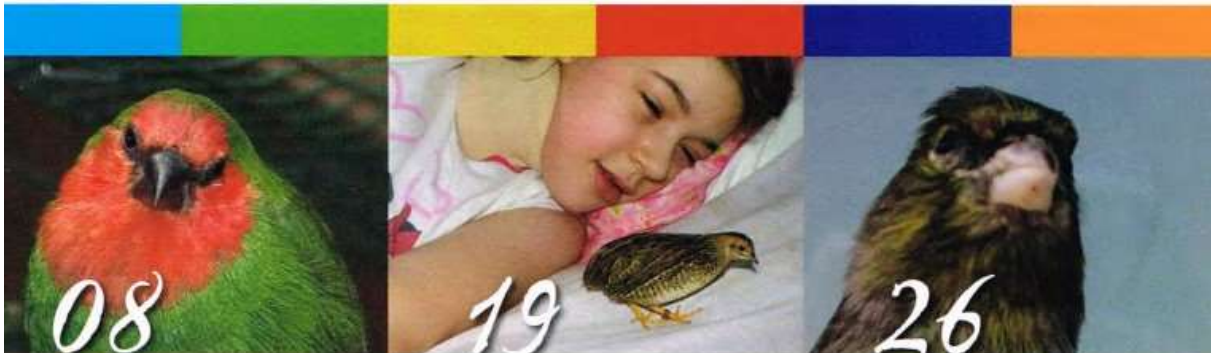
maandblad van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers

Onze Vogels

nummer 9
september 2012

■ Papegaaiamadines ■ Nieuwe postuurrassen

- 04** De Elssijs **07** Volière van de maand **08** Papegaaiamadines
10 Eerste tentoonstelling Afrikaanse prachtvinken **11** Column voorzitter
12 Het welzijn van onze vogels **14** Opaline Bourkeparkiet
15 Neophema studiedag **16** Vitamine A deficiëntie bij kromsnnavels
19 Jeugdpagina **21** Vogelkunde **22** De gele kanarie - deel 3
25 Column keurmeester **26** Vragen staat vrij: keurmeesters
29 bijzondere muizenval **30** Vergelijking grasparkiet
31 Slimme keuropstelling **32** Bondsmededelingen **33** NBvV info
34 Kalenderartikel

Foto: *corrupgiini*: Japanse nachtegal (*Leiothrix lutea lutea*) Foto: Jacob Halvoort

<p>NBvV</p> <p>Lichtgees: 'Onze Vogels' is het maandelijkse tijdschrift van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers. Een organisatie van vogelliefhebbers met ca. 30.000 leden. De NBvV is opgericht in 1933. De totale oplage van Onze Vogels bedraagt 32.000 exemplaren. Het tijdschrift wordt toegestuurd aan leden, verspreide leden en binnen- en buitenlandse abonnees. Men wordt lid van de NBvV door zich aan te sluiten bij een van de circa 540 plaatselijke verenigingen van de bond. Ook bestaat de mogelijkheid om verspreid lid te worden: iemand die principieel geen lid wenst te worden van een afdeling/vereniging kan verspreid lid worden van de NBvV. Een verspreid lidmaatschap kost € 35,- per jaar.</p> <p>Abonnementenprijzen: Nederland € 25,-, België € 27,-, priority Europa € 60,-. Landen buiten Europa € 90,-. Verspreid lid buitenland: bovenvermelde bedragen met € 10,00 verbogen. Het abonnementsjaar loopt van 1 januari tot en met 31 december.</p>	<p>Adres: NBvV, Postbus 74, 4600 AB Bergen op Zoom, tel. 0164-235007, e-mail: info@nbv.nl, website: www.nbv.nl ARN AMBO bank: 46.89.59.262, BIC: ABNANL2A, IBAN: NL35ABNA046859262 ING bank: 11.48.324, BIC: INGBNL2A, IBAN: NL96INGB0001148324 Voor België: 009-0156074-01 T.n.v. Ned. Bond van Vogelliefhebbers. De NBvV staat ingeschreven in het verenigingsregister van de Kamer van Koophandel en Fabrieken te Breda onder nummer 40280824.</p> <p>Redactie: Albert Zomer (algemene kopij en interviews), Pieter van den Hooven (tropen), Jan de Bruijne (eindredactie en zangkanaries), Henk van der Wal (poststuurkanaries), Theo van Kollenburg (kleurkanaries), Ger Essenberg (vruchten-, insecten- en nektareters), Piet Ondenlelinden (eindredactie en kromsnnavels), John van der Jagt (Europese cultuurvogels), Tino Simons (eindredactie), Hans van der Stroom (redactiecoördinatie en jeugd), Klaus Snijder en Wil Groot (tekstcorrectie).</p> <p>Redactieadres: Bondsbureau NBvV, t.a.v. redactie Onze Vogels, Postbus 74, 4600 AB Bergen op Zoom, Tel. 0164-235007 e-mail: hans.vanderstroom@nbv.nl</p> <p>Zakelijke advertenties: Tarieven voor zakelijke advertenties zijn te verkrijgen bij René van Loon, via het bondsbureau te Bergen op Zoom. Voor Vraag en aanbod advertenties wordt verwezen naar de des betreffende tarieven en voorwaarden</p>	<p>colofon</p> <p>elders in dit blad. De sluitingstermijn voor zakelijke advertenties is uiterlijk 6 weken voor verschijningsdatum.</p> <p>Verantwoordelijkheid: De Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is niet verantwoordelijk voor de gepubliceerde advertenties en leent geen verplichting tot het opnemen van advertenties. De auteurs blijven verantwoordelijk voor de inhoud van hun artikelen. Door publicatie neemt de NBvV geen enkele verantwoordelijkheid op zich. Overname van artikelen, illustraties, foto's of gedeelten daarvan is zonder schriftelijke toestemming niet toegestaan.</p> <p>Vraagwiel: Aad Koeleman, X-Media Solutions, Doetinchem.</p> <p>Druk: Senefelder Misset B.V., Doetinchem</p> <p>Het volgende nummer wordt ter post bezorgd in de tweede volle week van de volgende maand.</p> <p>Verplichting lidmaatschap: Afdelingsleden kunnen, indien gewenst, hun lidmaatschap beëindigen middels opzegging bij de vereniging waar zij lid zijn. Dit kan per kwartaal.</p> <p>Verspreide leden kunnen hun jaarlidmaatschap telkens male per 31 december opzeggen via het Bondsbureau.</p>
--	---	---

De broedplaatsen van deze vogelsoort bevinden zich in Scandinavië, Schotland, Ierland, Rusland en Siberië. In België en Nederland is de elssijs een schaarse broedvogel. Tijdens de wintermaanden zakt het vogeltje soms massaal af naar de lage landen waar hij zich te goed doet aan de zaden van de els. Vandaar ook de naam Elssijs maar meestal zegt men gewoon sijs.

De Elssijs

Die elzenbomen staan meestal langs de waterkant. Met de elssijs als wintergast is het zowat er op of er onder, het ene jaar is hij massaal aanwezig en in sommige jaren is er praktisch geen elssijs te zien of te horen. Want zijn karakteristieke roep 'tsiuu' betreft, die wordt de hele dag, in de vlucht of in de bomen herhaald. Op de grond komt hij alleen om te drinken. Maar als het op het einde van de winter de zaadjes uit de elzenpropjes vallen, komt hij die ook wel eens op de grond weghalen.

1. Volierevogel

Raszuiver. Rond de wetenschappelijke benaming van de elssijs heerst de laatste tijd wel enige verwarring. Zo worden er wetenschappelijke werken gepubliceerd met de benaming 'Spinus spinus' maar de huidige ornithologen houden het bij 'Carduelis spinus'. Mogelijk baseert de wetenschap zich op meer recente D.N.A.- (desoxyribonucleïnezuur) onderzoeken en is mede door die resultaten hierdoor de classificatie gewijzigd. Eén ding is zeker de hele familie van de sijen is een nog jonge groep in de evolutie van de vogels. In Europa leeft slechts één soort *Carduelis spinus*, al de andere sijensoorten (18) komen voor in Amerika. Belangrijk hierbij is dat de onderlinge bastaarden van al die sijen onderling vruchtbaar zijn, zowel mannen als poppen. Hierdoor kunnen dus ook de bestaande mutaties van de elssijs ingekweekt worden bij de Amerikaanse sijen, of vice versa. Dat dit voor de raszuiverheid van de vogels allesbehalve goed kan genoemd worden

hoeft geen betoog. Voorbeelden hiervan zijn onder meer mutaties bij de kapoetsensijs (*Carduelis cucullata*), de Magellaensijs (*Carduelis magellanicus*) en uiteraard de elssijs (*Carduelis spinus*). We kunnen het ook niet veranderen maar het succes van veel vogelsoorten hangt vaak af van mogelijke bestaande mutaties en hun zeldzaamheid. We horen de lezer opmerken dat hier niets op tegen kan zijn want ook in de wereld van de Agaporniden bestaan nogal wat kleurslagen die door transmutatie ontstaan zijn. Op vandaag zijn die vogels bijna voor honderd procent raszuiver. Dat is inderdaad juist maar als we horen dat in de wildbaan de kapoetsensijs met uitsterven bedreigd wordt. En dat niettegenstaande totale bescherming, het aantal kapoetsensijen blijft achteruitgaan. Oorzaken zijn: biotoopvernietiging, het vangen van de vogels voor de illegale handel, het sproeien met insecticiden. Misschien kan de vogelliefhebberij ooit meewerken aan de herintroductie van deze vogel in de natuur maar daar komen mutaties en transmutaties uiteraard niet voor in aanmerking. Laten we niet uit het oog verliezen dat een kruising altijd een kruising blijft, bij mengvormen is en blijft het natuurlijke D.N.A. voor altijd in de war.

Dimorfisme. Bij de elssijs zien we een uitgesproken geslachtsdimorfisme. De pop heeft een overduidelijk strepenpatroon op de borst, de kop, de rug, de

D

n

D

vleugels en de flanken. De man heeft op de borst geen tekening maar wel in de flanken zij het in mindere mate dan de pop. Op de rug heft de man slechts een vage tekening. Wat de man wel heeft en de pop niet is een mooi zwart kapje en de écht mooie man heeft ook een nog een strak afgelijnd befje. Bij veel mannen is dit keel-vlekje slechts wazig aanwezig, andere hebben er gewoon geen.

Bij de man hebben we qua bef dus te maken met twee verschillende verschijningsvormen, met en zonder bef. De geelgroene vleugelband van de man is op de zwarte slagpennen contrastrijker dan die van de pop en verder maakt de

egaal geelgroene borstkleur het geheel van de man compleet.

Voeding. Alles begint met een goed uitgebalanceerde zadenmengeling waarbij we er voor zorgen dat de vogels alles opeten. De zaden die de vogels het liefst eten zijn daarom nog niet de beste. De elssijs heeft de neiging om vlug te vet te worden, van kweken komt dan uiteraard niet veel meer terecht. Zelfs een uitstekende voeding en de beste zorgen vormen geen garantie dat de vogels zullen kweken. Het gebeurt dat sommige paren gewoon een jaartje overslaan.

Kweekkooi, volière. De kweek met de elssijs is de laatste jaren fel verbeterd en het vogeltje hoort nu bij de meest gekweekte Europese cultuurvogels. Wel gebeurt het dat een koppel soms een gehele kweekperiode zit te prutsen zonder dat er eieren, laat staan jongen, komen. De elssijs is goed te kweken per koppel in vluchtjes van 200 x 100 x 200 centimeter (lxbxh). Het is begrijpelijk dat dit rustig vogeltje ook in kweekkooien te kweken valt. In kooien van 120 x 60 x 40 centimeter (lxbxh) lukt bij ons de kweek ook goed. Toch raden we de kweker aan om de kweekkooi niet kleiner te maken dan 80 x 40 x 40 centimeter (lxbxh). Verder zorgen we er voor dat de zitstokken zo ver mogelijk uit elkaar staan, dit werkt beweging in de hand en voorkomt vetzucht. We zien er ook op toe dat de bodem van de volière of kweekkooi kurkdroog is en blijft omdat de elssijs een gevoelig vogeltje is voor ziekte-

kiemen die natte bodems toch steeds bevatten.

Nestmateriaal. Als nestgelegenheid maakt het elssijsje dankbaar gebruik van gevlochten metalen nestkorfjes waarin we een zelfgemaakt nestje leggen van kokosvezel. Deze nestkorfjes en inlegnestjes zijn speciaal voor slijzen en distelvinken in de handel verkrijgbaar. Ze zijn een maat kleiner dan de klassieke nestkorfjes voor kanaries. Die nestkorfjes kunnen we het best op een plankje bevestigen waar we enkele conifeertakjes rond aanbrengen. De elssijs pop is tijdens de broedperiode op privacy gesteld, vandaar. Weet verder dat de nestjes op de plaatsen waar de lichtinval het best is moeten opgehangen worden. Net als de distelvink houdt de elssijs immers van licht. De elssijs heeft het vooral begrepen op fijn nestmateriaal zoals witte katoendraadjes, kleine propjes watten, pluisjes wol, fijn gedroogd gras en pluisjes van de paardebloem. Voor de binnenzijde van het nest kan spinrag nuttig zijn.

Kweek. Tijdens de dertien dagen durende broedtijd zal de man de pop op het nest voederen. Wanneer er jongen zijn, voedert de man de pop die op haar beurt het voedsel aan de kleintjes doorgeeft. De rol van de man in de opfokperiode wordt pas echt belangrijk wanneer de jongen vliegvlug worden. Op dat ogenblik is de pop immers aan een nieuw nest bezig en verliest hierdoor haar kruist wat uit het oog. Geen nood, de man voedt de jongen tot ze

› zelfstandig zijn. Wanneer de jongen zelfstandig zijn worden ze het best apart in een voliëre of ruime kooi ondergebracht.

Het is verstandig om de kweekvogels vooraf eivoer te leren eten. Ver voor de kweekperiode begint mengen we ook gekiemde zaden door het eivoer. We hoeven er ook niet aan te twifelen, de elssijs kan net als de barsijs overigens, gekweekt worden op basis van een goede zadenmengeling en eivoer alleen. Toch blijft het geven van dierlijk voedsel en onkruidzaden een aanrader. Als dierlijk voedsel komt in aanmerking bufalowormen, witte (pas vervelde en zich verpoppende) meelwormen, pinkies, groene bladluis, miereneieren, allerlei kleine rupsen, kleine sprinkhanen enz. Hoe meer variatie hoe beter. Wat de onkruidzaden betreft is er ook voor de elssijs keus genoeg. Zo, klein hoefblad, paardenbloem, vogelmuur, straatgras, perzikkruid, melkdistel, kruiskruid, teunisbloemzaad, akkerdistel, herders-tasje, varkensgras, herik, berken- en elzenzaad, en moerasspirea. Als we dan ook nog een goede kiemzaadmengeling geven, met zaden gekiemd volgens de regels van de kunst, dan geniet de elssijs hier een voorkeursbehandeling. De jonge elssijs wordt geringd tussen de vijfde en zevende levensdag. De voorgeschreven ringmaat bij NBVV is 2,5 mm.

2. Tentoonstellingsvogel

Variatiebreedte. Het dient onmiddellijk gezegd, er zijn maar weinig elssijsen die aan de voorgeschreven standaardeisen voldoen. Dit komt onder meer door de grote variatiebreedte op gebied van kleur en tekening die binnen de soort bestaat.

Voor de pop geldt:

- een grijze borst zonder gele of groene aanslag,
- duidelijke symmetrische flanken,

Benaming:

Frans: *Tarin des aulnes*
Engels: *Siskin*
Duits: *Zeisig*
Italiaans: *Lucherino*
Spaans: *Lùgano*
Grootte: 12 cm
Wetenschappelijk: *Carduelis spinus*.
Er zijn geen ondersoorten.

- duidelijke rug- en vleugeltekeningen, ook het vleugelspiegeltje is een karakteristiek kenmerk,
- de oogstrepen mogen maar beginnen aan de ooginplant en moeten boven de wang naar de nek toelopen,
- de oogstrepen mogen niet voorbij het oog naar de snavel toelopen, in dit geval spreekt men van een 'bril',
- de onderstaarttekening moet duidelijk aanwezig zijn.

Voor de man geldt:

- egaal geelgroene borstkleur,
- indien de man een befje heeft moet dit mooi afgelijnd zijn,
- indien er geen befje is mogen er ook geen sporen van een befje zijn,
- duidelijke, regelmatige en symmetrische flanktekeningen,
- duidelijke rug- en vleugeltekeningen, met het karakteristiek vleugelspiegeltje,
- een duidelijk zwart afgelijnd kapje tot in de nek,
- de oogstrepen mogen niet voorbij het oog naar de snavel lopen, bij de man valt de 'bril' nog meer op dan bij de pop,
- de onderstaarttekening moet duidelijk aanwezig zijn.

Mannen, poppen. Lezen we er aandachtig de standaardeisen op na dan valt het op

dat het praktisch onmogelijk is om uit één en hetzelfde koppel én goede mannen én goede poppen te kweken. De verklaring hiervoor is heel logisch. Zo wordt van de man verlangd dat hij een fel geelgroene borstkleur heeft. Terwijl voor de pop een grijze borst, zonder geel of groen, gevraagd wordt. Willen we dus goede mannen kweken dan is de paring van een man met goede karakteristieken wat tekening betreft een geelgroene borstkleur een aanrader. We paren een dergelijke man aan een pop met een goede tekening maar met een zo'n geel mogelijke borstkleur. Deze pop zal het nooit als tentoonstellingsvogel waarmaken maar via die pop kweken we beslist goede mannen. Willen we echter goede tentoonstellingspoppen kweken dan is volgende paring een aanrader, een man met een zo'n weinig mogelijk geelgroene kleur op de borst maar met een goede tekening gepaard aan een pop zonder groen of geel op de borst maar met een tekening tot in de perfectie. De jonge mannen zijn als showvogel zo goed als waardeloos maar onder de jonge poppen kunnen we ons aan juweeltjes verwachten.

Opgelet. Enkele jaren terug werden er elssijs poppen geëxposeerd die echt tot de verbeelding spraken. Vogels met een prachtige flanktekening en met een tekening op de bovenborst die zich over de hele borstbreedte manifesteert en die bovendien totaal vrij van alle geel en groen zijn. Bij bijna elke keurder krijgen dergelijke poppen de kampioenstitel toegekend. Tot C.O.M.-keurmeester en lid van I.S.E.C. Roger Van Look er op een vergadering iedereen van de wijs brengt met goede documentatie én foto's waaruit blijkt dat de 'superkampioenen' twee typische eigenschappen van de elssijs missen en wel de oogstrepen en de vleugelspiegels. Eigenlijk zijn die supervogels gewoon kruisingen van elssijs (*Carduelis spinus*) x dennensijs (*Carduelis pinus*). Er wordt overeengekomen om voortaan alle elssijs poppen te bestraffen die deze twee karakteristieke kenmerken missen. En inmiddels zijn die poppen met stille trom van de vogelshows verdwenen. <

Volière van de maand

Nil sine labore

Nil sine labore betekend 'niets zonder arbeid', deze tekst staat op de volière van opa Jan van der Veer (96) uit Dordrecht. Al zijn hele leven lang is Jan van der Veer vogelliefhebber en heeft in de loop van de jaren verschillende soorten gehad zoals postduiven, wildzang, parkieten en kanaries. Deze laatste bevolken de pas gerenoveerde volière die voor de woning staat zodat er volop genoten kan worden van zang en gedrag.

De dagelijkse verzorging gebeurt stipt op tijd en de vogels komen niets te kort, elke dag wat groenvoer uit eigen groentetuin en regelmatig krijgen de vogels de gelegenheid tot een bad. Jaarlijks worden er wat jongen gekweekt die later in het seizoen worden geruild met kleinzoon of bekenden, dit om vers bloed te verkrijgen. In de wintermaanden hebben de vogels de beschikking over een vorstvrije

vlucht in de garage. Elk jaar wordt er wel een nieuw verblijf getimmerd daar dit ook een van de bezigheden is van opa Jan - de tekst nil sine labore komt hier tot zijn recht. <

*Als kleinzoon hoop ik nog vele jaren kanaries te kunnen ruilen met opa.
Arend van der Veer
Middelharnis*

We kennen verschillende soorten papegaaiamadines, zoals de driekleurpapegaaiamadine, de roodkoppapegaaiamadine, de kortstaartpapegaaiamadine en ook de blauwgroene papegaaiamadine. Dit zijn de papegaaiamadines die het meest gehouden worden.

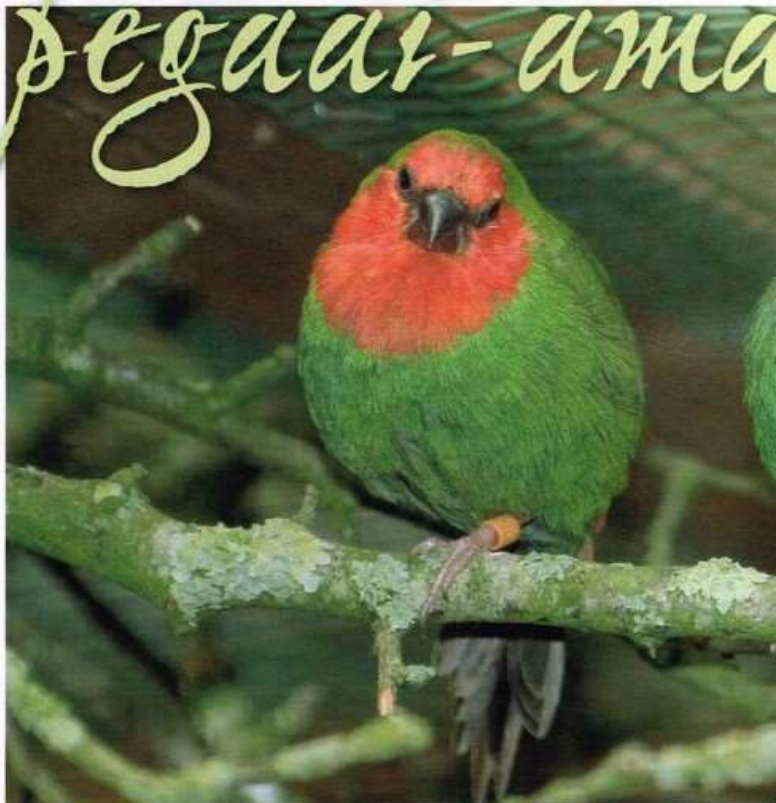
Het kweken met de

Papegaai-amadine

Je kunt zowel in de volière als in broedkooien met deze vogels kweken. In broedkooien wil het vaak het beste, want de jongen hebben vooral warmte nodig, zeker omdat ze nog wel eens in het najaar en vroege voorjaar willen kweken. In de broedkooi kun je de warmte het best vasthouden, want de broedkooien heb je natuurlijk in huis, of in een schuur. De broedkooien zijn vaak 80 x 40 x 40 cm en aan de voorkant zitten de tralies. De papegaaiamadines maken graag een nest in een half open nestkastje van 15 x 15 x 15 cm.

Ophangen

Het nestkastje kun je ergens bovenaan in de broedkooi ophangen en dan zo ophangen, dat de ingang van het nestkastje niet naar de tralies wijst. Het nest maken ze van sisal of kokosvezel. Je kunt ook al vast een beetje van dat

sisal of kokosvezel in het nestkastje doen en dan met je vuist een kommetje maken. Vaak gaan de papegaaiamadines daar nog wat sisaltouw of kokosvezel bij in stoppen en verder maken ze het nestje af met wat donsveertjes. Ook kun je hier wel wat gedroogd gras voor gebruiken dat niet te lang is. Het vrouwtje (popje) legt vaak 4 of 5 eitjes en gaat als ze het 4e eitje gelegd heeft broeden. Ook wil het mannetje nog wel eens broeden. Het popje moet natuurlijk wel eten. Na 12 tot 14 dagen broeden komen de eitjes uit.

Opkweken

De jonge vogeltjes zijn helemaal kaal, maar na een week ongeveer hebben ze al de eerste veertjes en na ongeveer 24 dagen vliegen ze uit het nestkastje. Ze worden dan nog wel gevoerd door de vader en de moeder, maar ze beginnen ook zelf al wat te eten. Als je ziet, dat ze helemaal alleen kunnen eten, dan kun je ze in een andere kooi doen. Vaak gaan de vader en de moeder dan al weer met een nieuw nestje verder en dan willen ze nog wel eens de veertjes van de jonge vogeltjes plukken om zo het nest lekker zacht te maken. Natuurlijk kun je ze ook in de buitenvolière houden. Ze moeten wel naar

binnen kunnen in een nachthok, om daar te gaan slapen. In het nachthok is het altijd droog en tocht het niet. Dat is beter voor ze. Je kunt in het nachthok ook een nestkastje ophangen en misschien gaan ze daar ook wel in broeden. Ook kan je nestkastjes in de buitenvolière ophangen.

Voeding

Papegaaiamadines eten graag een goed mengsel van tropisch zaad, dat je bij de dierenspeciaalzaak kunt kopen. Ook lusten ze graag wat trosgierst, maar dat is meer een lekkernij voor ze. De jonge vogels zijn daar ook gek op en als je ze bij de ouders weghaalt, mag je ze dat wel een beetje extra geven. Elke dag een beetje ei/krachtvoer is prima, maar niet teveel, want dan worden ze vet. Ook lusten ze wel een beetje universeelvoer en wat meelwormen en buffalowormpjes. Vaak eten ze dat als ze een nestje maken en als ze jongen hebben. Ze moeten wel altijd vers drinkwater kunnen drinken en elke dag een bad kunnen nemen met schoon water. Als laatste moet je ze ook altijd wat vogelmineralen geven. Dat is grit en maagkiezel. <

Eerste tentoonstelling

ScAAP

een feit!

De Speciaalclub Afrikaanse Prachtvinken heeft in februari jl. haar 16-jarig bestaan gevierd. Inmiddels is de club van deze vogelliefhebbers uitgegroeid tot een club van ruim 300 leden. Deze leden weten dat het kweken van dit soort vogeltjes niet makkelijk is.

Ondanks dat slagen toch veel leden er in om nakweek van de verschillende soorten voort te brengen. De groep Afrikaanse prachtvinken telt rond de 100 vogels. Vele soorten komen vanwege de importstop helaas niet meer voor in ons land. Dat neemt niet weg dat er nog genoeg soorten aanwezig zijn om liefdevol mee te kweken. Vaak in volières, maar ook in vluchtjes of in wat grotere broedkooien. De speciaalclub is indertijd opgericht om de soorten voor Nederland door nakweek te behouden. Och, tentoonstellen van deze vogels kwam op het 2e plan en was geen doelstelling van de club.

Echter de laatste jaren wordt er redelijk gekweekt met de soorten die wij nog wel hebben. In 2011 werd al eens in de jaarvergadering besloten om eens na te gaan denken over een tentoon-

stelling. Uiteindelijk werd besloten een eendags-show te organiseren. De leden komen dan in alle vroegte hun vogels inbrengen. Deze worden dan in de loop van de ochtend gekeurd en in de middag, rond 13.00 uur, is de tentoonstelling toegankelijk voor leden en belangstellenden.

De show zal plaatsvinden op zaterdag 13 oktober 2012 in Soest, in het clubgebouw "Vogelzang" van de Soester Vogelvrienden. Het adres van het clubgebouw is Molenstraat 8d, 3764 TG in Soest. De toegang is gratis en u bent van harte welkom. <

*Het bestuur van de S.c.A.P.
n.d. Theo Helmink.*

In het aprilnummer van onze **Vogels** is de instelling van de commissie Dierenwelzijn van de NBvV genoemd met daarbij de toezegging dat er van tijd tot tijd over het onderwerp "welzijn" zal worden gepubliceerd. In dit artikel willen we wat verder ingaan op het begrip "Welzijn".

Het welzijn van

Het begrip welzijn is moeilijk in één definitie samen te vatten. Aan mensen kun je vragen hoe zij zich vandaag voelen en vaak krijg je als antwoord "goed...". Een echte uitleg van hun welzijn is dan overbodig. Bij onze vogels ligt dit minder eenvoudig. We moeten zelf waarnemen hoe onze vogels zich waarschijnlijk voelen. Als we dit maar vaak genoeg doen, dan is daar wel een globaal beeld van te krijgen. Het gedrag van de vogel en zijn gezondheid geeft een aardig beeld van zijn welzijn.

Studies

In zowel Nationaal als in Europees

verband zijn veel studies gedaan naar het welzijn van dieren in het algemeen. Gezocht werd naar een systematiek om het welzijn van dieren te kunnen meten.

In het EU-project Welfare Quality® is een dergelijke systematiek ontwikkeld welke ook toepasbaar kan zijn op het meten van het welzijn van onze volière en kooivogels. Opvallend is daarbij wel dat het eigenlijk gaat om begrippen die wij al lang toepassen op het houden van vogels zonder daar uitgebreide studies over gevolgd te hebben.

Uitgangspunt bij het vaststellen van het welzijn van onze vogels is een

goede biologische kennis van de vogels die we zelf houden. Deze kennis zal bij gedomesticeerde vogels gemakkelijker toegankelijk zijn dan bij de niet-gedomesticeerde vogels.

Een eerste studie omtrent het welzijn van dieren werd rond 1965 uitgevoerd door de commissie Brambell. Deze commissie legde de basis voor wat men de "vrijheden van het dier" ging noemen.

Uitgangspunt werd dat een dier vrij van dorst en honger, vrij van fysiek en thermaal ongerief, vrij van pijn, verwondingen en ziektes, vrij van angst en chronische stress, vrij om natuurlijk

begrippen. Van groot belang is onze eigen kennis van deze vier klassen in relatie tot de vogelsoorten die wij in onze vogelverblijven houden. De commissie Dierenwelzijn is voornemens deze kennis en informaticoverdracht naar de leden van de NBvV toe te vergroten. In een volgend artikel zetten we uiteen hoe dit gerealiseerd gaat worden.

Goede voeding

Bestaat uit voedsel en water. Het voedsel dat wij onze vogels aanbieden moet afgestemd zijn op de "natuurlijke" behoefte van de vogel. Een kolibrie eet bij voorkeur geen kanariezaad. Langdurige honger en dorst zorgen voor schadelijke reacties in het lichaam van de vogel waardoor zijn welzijn ernstig wordt aangetast.

Goede huisvesting

Wordt bepaald door een aantal factoren. De belangrijkste zijn een comfortabel klimaat (is voor de eigenaar van de vogel ook wel prettig) en bewegingsvrijheid. Het klimaat is niet voor alle vogels dezelfde. Wij zullen als vogel liefhebber bekend moeten zijn met het klimaat van de oorspronkelijke biotoop

hobby sterk zal worden beperkt tot de beschikbare ruimte.

Goede gezondheid

Wordt bevorderd door de afwezigheid van verwondingen. Uitwendige verwondingen kunnen eenvoudig vastgesteld worden. Bij inwendige verwondingen ligt dit moeilijker. Daarnaast wordt de gezondheid bepaald door de afwezigheid van ziektes. Vogels kunnen ziektes oplopen door stress, een verkeerd klimaat, een slechte hygiëne, of de aanwezigheid van parasieten. Al dit soort oorzaken zullen leiden tot het aantasten van het welzijn van de vogel.

Normaal gedrag

Zullen vogels vertonen als zij in een groep zijn ondergebracht. Vogels zijn van nature sociale dieren die in al dan niet grote groepen leven. Binnen zo'n groep is een rangorde aanwezig waardoor er sprake is van een sociaal gedrag. Een vogel die lange tijd in afzondering van soortgenoten wordt gehouden zal dit sociaal gedrag niet of nauwelijks vertonen.

Van alle vier genoemde klassen weten we dat op details zaken fout kunnen gaan. Deze zullen een aanslag betekenen op het welzijn van de vogels. Reden te meer om deze fouten op te sporen, er van te leren, ze naar de toekomst toe te vermijden en zo het welzijn van onze vogels te verbeteren of te optimaliseren, zonder dat het ons eigenlijk extra inspanningen kost. <

Vogels deel 2

gedrag te tonen, moet kunnen zijn. In de praktijk blijkt dat verwijzing naar deze vijf vrijheden niet in alle opzichten juist is.

Kwaliteit

Het raamwerk van Welfare Quality® gaat uit van vier klassen die onderverdeeld zijn in een aantal welzijnsriteria. De klassen zijn:

- goede voeding
- goede huisvesting
- goede gezondheid
- normaal gedrag

Deze vier klassen zijn voor ons als vogel liefhebber geen ongebruikelijke

als we bijvoorbeeld niet gedomesticeerde vogels houden.

Het klimaat in onze vogelverblijven wordt bepaald door de temperatuur, het wel of niet toetreden van zonlicht, de vochtigheidsgraad en de kwaliteit van de luchtsamenstelling.

De mogelijkheid tot bewegingsvrijheid is voor het welzijn van onze vogels van groot belang. Bewegen is goed voor de ontwikkeling van de vogel en daarmee ook voor zijn gezondheid en welzijn. De voorwaarde om ruime bewegingsvrijheid te creëren schept ook voorwaarden aan de omvang van de huisvesting. Zo kan het zijn dat de omvang van onze

Bourke opaline selectief blauw

Gezocht: Liefhebbers van de selectieve blauwe, gele en groene

Bourkeparkiet

In de afgelopen jaren van ons prille bestaan heeft de Neophema Studie Groep veel voor de liefhebbers van Neophema en Neopsephotus parkieten kunnen betekenen. Zo hebben we kunnen achterhalen dat het eumelanine bij de Bourke zeker niet bruin is, maar gewoon zwart. De grijsvleugel elegant waar nog erg weinig over bekend is, zelfs of de naam grijsvleugel wel een correcte benaming is, hebben we onder de loep genomen. Door verder onderzoek blijkt deze mutatie op het zelfde gen te zitten als de dilute mutatie.

Vederonderzoek noodzakelijk

Echter om er zeker van te zijn dat we het hier over de grijsvleugel factor hebben is verder onderzoek noodzakelijk. Proefparingen zijn nodig om dit te bewijzen. Daarnaast hebben we natuurlijk onze jaarlijkse studiedag en kampioenschappen die door veel liefhebbers bezocht worden. Technische dagen die we bij diverse verenigingen georganiseerd hebben, presentaties die we reeds bij div. verenigingen hebben mogen houden. En onze gespreksgroep Overijssel die met regelmaat gezellige en leerzame dagen organiseert.

Maar de Neophema Studie Groep wil nog meer voor de liefhebbers gaan betekenen.

Daarom hebben we het item projectvogel of mutatie van het jaar in het leven geroepen. Soms is er wel veel discussie over een bepaalde vogel of mutatie maar echte duidelijkheid over de mogelijkheden en de eventuele kweekrichting is er niet altijd. Het doel is om deze projectvogel meer aandacht te geven en om gezamenlijk de richting te bepalen waarheen we met die vogel willen. Van deze vogel of mutatie willen we proberen om zoveel mogelijk informatie in te winnen om deze dan weer te verspreiden via onze website en de diverse vogelbladen. Tevens zal er voor deze vogel of mutatie een speciale dag georganiseerd worden om specifiek met de liefhebbers over deze vogel of mutatie van gedachte te wisselen.

In een latere fase van het project kan er ook aan gedacht worden of er eventueel een standaard voor geschreven (moet) kan worden, of om juist te kijken of de huidige standaard voldoet.

Opaline

Voor dit jaar is er gekozen voor de Bourke parkiet en dan de mutatie opaline met de combinatie selectieve blauwe, gele en groene. Waarom is er voor deze vogel gekozen? Omdat er al vele jaren met opaline's in combinatie met de geselecteerde blauwe, gele of groene gekweekt wordt en we het idee hebben dat er een steeds grotere groep liefhebbers zich bezighoudt met deze

vorm van selectie-kweek.

Ook krijgen we veel berichten dat deze liefhebbers zelf met meer liefhebbers in contact willen komen om kweekervaringen uit te wisselen.

Het doel is om een ideaalbeeld te beschrijven van deze selectievorm. Of het mogelijk is daar een standaard voor te maken is op dit moment nog niet te zeggen.

Oproep!

We willen dan ook meteen een oproep plaatsen naar alle liefhebbers die zich bezig houden met deze mutatie gecombineerd met de bovengenoemde selectievorm bij de Bourke. Graag willen we met u in contact komen om een dag te organiseren waar we met elkaar meer over deze selectievorm te weten kunnen komen.

Tijdens onze Kampioenschappen willen we deze project vogel ook extra aandacht geven door er een speciale prijs aan te geven, namelijk de beste project vogel van het jaar. Maak samen met ons een succes van de project vogel en meldt u aan!!!! <

**Aanmelden kan bij onze secretaris
Frans Broeren
secretaris@neophemastudiegroep.nl
0165-327156**

Blauwvleugelparkiet

Neophema Studie Groep

Organiseert op:

Zaterdag 27 oktober 2012

De 4^e Neophema Studie Dag / kampioenschappen

Dit alles wordt gehouden in "Huis ten Halve" Kruisstraat 60 4707 RC Roosendaal (NB).

Wat kunt u verwachten op de Studie Dag:

Presentaties, vogel bespreking, ruim 150 Neophema's bewonderen die deelnemen aan de kampioenschappen. Ervaringen uitwisselen. Gezellig gezamenlijk gebruik maken van een Brabantse koffie tafel. Deelnemen aan de studie dag is geheel gratis. Deel nemen aan de Brabantse koffie tafel €11,-. Aanvang studie dag 10:00 uur.

Kampioenschappen
Wilt u deelnemen aan de kampioenschappen: dan kunt u zich aanmelden bij onze secretaris. De kosten zijn €1,00 per vogel. De vogels worden gekeurd door keurmeesters van de NBvV. Per soort zal er gestreden worden voor het kampioenschap Wildkleur/Groen en Mutanten. Tevens stellen en stammen algemeen. Dit jaar zal er ook gestreden worden voor het kampioenschap beste project vogel: dit jaar de bourkeparkiet selectief blauw, geel en groen.

Meer informatie kunt u aanvragen bij ons secretariaat
Molenstraat 140 4731HH Oudenbosch
Tel: 0165 327156
Email: secretaris@neophemastudiegroep.nl

Programma

- 09.00 tot 10.00 uur inbrengen van de vogels
- 10.00 tot 11.00 uur presentatie door David Vishnia* de uitvinder van de inca broedmachine
- 11.00 tot 11.15 uur korte pauze
- 11.15 tot 12.00 uur vervolg Presentatie door David Vishnia*
- 12.00 tot 13.00 uur lunch
- 13.00 tot 14.30 uur bespreking van de vogels met groot live beeld op een scherm
- 14.30 tot 15.00 uur Prijsuitreiking NSG kampioenschappen en loterij
- 15.00 tot 16.00 uur vogelen bij de meegebrachte vogels
- 16.00 uur uitkooien van de vogels

*) David Vishnia is de uitvinder van de inca broedmachine, de presentatie is hier maar een klein deel van want David heeft namelijk jaren lang onderzoeken gedaan met chips in kunstieren om zoveel mogelijk gegevens te verzamelen over de bevruchting en het broedproces bij zijn eigen vogels evenals in de natuur hierbij kwam hij tot verbazingwekkende resultaten die hij op de Neophema studiedag met ons d.m.v. zijn presentatie zal gaan delen.

Veterinair

Vitamine A deficiëntie bij psittaciformes

Vitamine A deficiëntie is een probleem dat vaak voorkomt bij psittaciformes die in gevangenschap gehouden worden. Deze deficiëntie wordt primair veroorzaakt door een gebrekkige voeding. Door de prominente rol die vitamine A speelt in diverse lichaamsprocessen, leidt een deficiëntie tot een ernstige depressie van de gezondheid. In de praktijk ziet men vaak huidproblemen, een afwijkend verenkleed, aandoeningen aan het digestie- en respiratiestelsel, nierproblemen en oogafwijkingen.

De meeste aandoeningen van gevleugelde patiënten die in de kliniek komen, worden veroorzaakt door een verkeerde voeding. Eigenaren hebben vaak weinig kennis over de voedingsbehoeften van hun dier en bieden zadenmengsels aan die deficiënt zijn in een groot aantal nutriënten, waaronder vitamine A. Vitamine A speelt een rol bij een aantal belangrijke processen in het lichaam zoals groei, visie, de productie van bijriethermonen, differentiatie van epitheelcellen, vorming van mucopolysaccharide en immuungemedieerde afweer^{1, 2}. Een hypovitaminose vermindert zodoende de gezondheid en het welzijn van het dier in grote mate en kan uiteindelijk resulteren in de dood.

Vitamine A

Vitamine A is een verzamelnaam voor een groep verwante stoffen, waaronder retinol, retinol esters en retinezuur. Deze verschillende vormen hebben elk een eigen metabole functie². De voedingsstoffen kunnen uit verschillende voedselbronnen gehaald worden, zowel uit dierlijke als plantaardige. Voor de vogelsoorten die in westerse huishoudens gehouden worden, zijn vooral plantaardige bronnen belangrijk. Bepaalde delen van planten bevatten carotenen, die in het lichaam worden omgezet in vitamine A. Voor vogels is vooral (all-trans) beta-caroteen een belangrijke vitamine A precursor^{3, 2}. Zaden, die meestal het grootste gedeelte van het dieet omvatten, zijn vaak deficiënt in caroteen⁴. Caroteen wordt in de endotheelcellen gesplitst in retinaldehyde waarvan het

meeste meteen wordt gereduceerd tot retinol, de alcoholvorm van vitamine A. Een groot deel van dit retinol wordt omgezet tot retinol esters en komt in het bloed terecht. Deze estervorm is in vet oplosbaar en is primair vooral terug te vinden in dierlijke producten. Hierbij kan men denken aan melk en eieren, maar vooral lever bevat veel vitamine A. Dit komt doordat 90% van de geabsorbeerde vitamine A in de lever wordt opgeslagen. De vitamine A reserve in de lever wordt gebruikt om de plasmaretinolconcentratie constant te houden⁵.

Psittaciformes en voeding

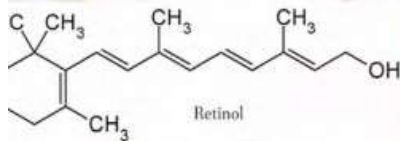
De orde van Psittaciformes bestaat uit een grote groep vogelsoorten, met uiteenlopende dieet wensen. De soorten zijn in te delen bij de granivoren, frugivoren en nectarivoren maar de meeste vogels voeden zich met producten uit twee of meer van deze categorieën. Daarnaast zijn er veel vogelsoorten die naast planten ook geregeld insecten en andere dieren eten. Naast deze verschillen in diëten tussen soorten is uit observaties gebleken dat het dieet per individu ook verschilt. De samenstelling van het dieet verandert al naar gelang leeftijd, sekse en voedselbeschikbaarheid⁶. Het is door deze variaties en nuances in dieetwensen lastig een geschikt dieet af te leiden voor vogels gehouden in gevangenschap. Zelfs wanneer het mogelijk zou zijn om alle ingrediënten aan te bieden, dan zou het dieet nog niet optimaal zijn. Vogels ad libitum die gevoerd worden, eten namelijk slechts de hoeveelheid

die volstaat aan hun dagelijkse energiebehoefte. Een vrijlevende vogel zal zodoende veel grotere hoeveelheden voedsel tot zich nemen dan zijn gevangen soortgenoot. De behoefte aan aminozuren, mineralen en vitamines is echter ongeveer gelijk in beide situaties. Dit resulteert ertoe dat een vogel in gevangenschap die de beschikking heeft tot een optimaal dieet, toch deficiënties ontwikkelt doordat hij onvoldoende hoeveelheden van dit dieet tot zich neemt.⁷

De pathogenese van hypovitaminose A

Wanneer een dieet bestaand uit een ruime variatie van voedingsbronnen al kan leiden tot deficiënties, dan is het niet moeilijk voor te stellen dat een hypovitaminose vaak optreedt bij reguliere commerciële diëten. Deze bestaan namelijk vooral uit zaden die relatief arm zijn in vitamine A. Een hypovitaminose A kan leiden tot een aantal ziektebeelden waaronder hyperkeratinisatie van het epitheel en endotheel, afwijkende muceuze membranen, anorexia, zwakte, afwijkend verenkleed, verminderde vruchtbaarheid, verminderde afweer en afwijkende geluiden⁶. Klinisch treft men voornamelijk afwijkend epitheel en verenkleed, problemen met het digestie- en respiratiestelsel, oog- en nierproblemen aan. Vitamine A heeft een belangrijk regulerend effect op de differentiatie van epitheel. Vitamine A beïnvloedt het niveau van mRNA nodig voor de vorming van bepaalde keratines. Hierdoor bepaald het vitamine tot welke eindcellen een

keratinocyt uitgroeit⁷. Deze afwijkingen in de differentiatie van keratinocyten resulteren in een afwijkend venkleed, een afwijkende huid die schilfert en hyperkeratinisatie van endotheelcellen. Gebrek aan carotenen in de voeding zorgt ook nog op een andere manier voor afwijkende veren. Carotenen zijn namelijk bij bepaalde vogelsoorten verantwoordelijk voor de pigmentatie van de veren¹.

Een hypovitaminose leidt tot problemen in het maag-darmkanaal door een verminderde synthese van glycoproteïnen, een verhoogde activering van glycoproteïne afbrekende enzymen, een vermindering van het aantal slijmbekercellen en een verlenging van de celeyclus in de crypten van het jejunum⁹. Klinisch vindt men witte nodules, voornamelijk in de pharynx en oesophagus^{10,11}. Het verlies van slijmbekercellen leidt ook tot problemen in het respiratieapparaat. Daarnaast zorgt de afwijkend keratinocyten differentiatie dat de mucosa van de trachea verandert in een uniforme laag van gekeratiniseerd epitheel. Ook hier vindt men klinisch witte nodules, met name in de bovenste luchtwegen¹¹. Dit epitheel vormt een suboptimale bescherming tegen micro-organismen en virussen. Hierdoor ontstaan er sneller luchtweginfecties zoals sinusinfecties en pneumoniën. Deze infecties hebben meestal een ernstiger verloop dan bij niet-deficiënte dieren¹². In de syrinx kan metaplasie van het epitheel leiden

tot ademnood wat vergezeld kan gaan met bijgeluiden¹⁰. Mogelijk veroorzaakt deze ademnood ook de afname in vocalisaties die waargenomen is in vogels met een vitamine A deficiëntie¹².

In het oog worden de afwijkingen veroorzaakt door keratinisatie, metaplasie van squameuze cellen en hypoplasie van de globletcellen^{13,9}. Vaak ziet men bij deficiënte vogels zwellingen rond de orbita. Daarnaast is vitamine A aldehyde is een bestanddeel van het pigment rhodopsine, dat belangrijk is voor het zicht in zwak licht. Wanneer er weinig licht op de retina valt verandert het pigment van vorm waarbij retinal wordt omgezet naar een andere isomeer. Door deze vormverandering gaat er een signaal via de nervus opticus naar de hersenen. Nachtblindheid ontstaat wanneer er niet genoeg vitamine A aanwezig is waardoor rhodopsine niet omgezet kan worden¹⁴. Tenslotte kan door metaplasie en hyperkeratinisatie van de ureter-epitheelcellen, verminderde mucusproductie en verstopping van de ureter, nierfalen ontstaan¹⁰. Ook treft men meer uraten aan in de nieren van de deficiënte dieren¹¹.

Preventie en behandeling

Een deficiëntie kan voorkomen worden door kwalitatief goede voeding aan te bieden. Hierbij moet men denken aan compleet voeding in de vorm van pellets. Daarnaast kunnen er verse groenten en vruchten aangeboden worden die veel carotenen bevatten. Voorbeelden hiervan zijn wortels, broccoli-bladeren en pompoen. Eigenaren hoeven op deze manier niet bang te

zijn voor een vitamine A intoxicatie omdat de conversie van caroteen naar retinol niet plaatsvindt wanneer er voldoende vitamine A in het lichaam aanwezig is. Een overmaat van caroteen kan wel een tijdelijke vergeling van de huid en het vetweefsel veroorzaken. Dit levert echter geen problemen voor de gezondheid van de vogel op².

Intoxicatie kan wel optreden wanneer eigenaren stoffen als levertraan door het vogelvoer mengen¹. Tenslotte zijn in dierspeciaalzaken zijn vitaminepreparaten verkrijgbaar. Wanneer deze preparaten caroteen bevatten, kunnen deze preparaten (wat betreft vitamine A) gerust verstrekt worden. Komt dit vitamine in de vorm van retinol voor, dan is een intoxicatie door inadequate dosering wel mogelijk. Meestal wordt het vitamine A uit deze preparaten echter niet voldoende opgenomen doordat retinol erg gevoelig is voor blootstelling aan licht en zuurstof. Wanneer deze preparaten dus door het water of voer worden vermengd, is een groot deel van de retinol al snel niet meer beschikbaar¹⁵.

De behandeling van hypovitaminose A bestaat primair uit het verschaffen van vitamine A. Dit dient bij voorkeur te gebeuren in de vorm van carotenen om een intoxicatie te voorkomen. Hiertoe kunnen caroteenrijke groenten en vruchten aan het dieet worden toegevoegd. Belangrijk is wel om caroteenarme producten tevens uit het dieet te schrappen, waardoor er meer caroteenrijk voedsel gegeten wordt. Daarnaast kunnen vitamine preparaten die caroteen bevatten toegediend worden. <

References

1. Tully, T. N., Lawton, M. P. C. & Dorrestein, G. M. in *Avian Medicine (Reed Educational and Professional Publishing Ltd, Oxford, 2000)*.
2. Ritchie, B. W., Harrison, G. J. & Harrison, L. R. in *Avian Medicine, Principles and application (Wingers Publishing, Lake Worth, Florida, 1994)*.
3. Berdanier, C. D. in *Advanced Nutrition, Micronutrients 256 (CRC Press 1997, Athens, 1997)*.
4. *Companion Bird Medicine (ed Burr, E. W.) (Iowa State University Press, Ames, 1987)*.
5. Koutsos, E. A., Matson, K. D. & Klasing, K. C. *Nutrition of Birds in the Order Psittaciformes: A Review. Journal of avian medicine and surgery 15, 257-275 (2001)*.
6. Cortes, P. L. et al. *Vitamin A deficiency in turkey poults. Journal of veterinary diagnostic investigation 18, 489-494 (2006)*.
7. Fuchs, E. & Green, H. *Regulation of terminal differentiation of cultured human keratinocytes by vitamin A. Cell 25, 617-625 (1981)*.
8. Green, H. & Watt, F. *Regulation by vitamin A of envelope cross-linking in cultured keratinocytes derived from different human epithelia. Mol. Cell Biol. 2, 1115-1117 (1982)*.
9. Moghaddam, H. S., Moghaddam, H. N., Kermanshahi, H., Moussavi, A. H. & Raji, A. *The Effect of Vitamin A on Mucin2 Gene Expression, Histological and Performance of Broiler Chicken. Global Veterinaria 5, 168-174 (2010)*.
10. Zwart, P. *The Avian Respiratory System: Normal and Pathological Aspects, 2005*.
11. Durrell, W. *Avitaminosis "A" in Poultry. Can. J. Comp. Med. Vet. Sci. 9, 163-165 (1945)*.
12. Koutsos, E. A., Tell, L. A., Woods, L. W. & Klasing, K. C. *Adult Cockatiels (Nymphicus hollandicus) at Maintenance Are More Sensitive to Diets Containing Excess Vitamin A Than to Vitamin A-Deficient Diets. The Journal of Nutrition 133, 1898-1902 (2003)*.
13. *Vitamin A deficiency interferes with proliferation and maturation of cells in the chicken small intestine. - British Poultry Science, - 410*.
14. McGuire, M. & Beerman, K. A. in *NUTRITIONAL SCIENCES: FROM FUNDAMENTALS TO FOOD (Cengage Learning, 2009)*.
15. Failloux, N., Bonnet, I., Perrier, E. & Baron, M. *Effects of light, oxygen and concentration on vitamin A1. J. Raman Spectrosc. 35, 140-147 (2004)*.

Vogelkunde deel 14

Enkele vragen als inleiding

"Onze Vogels"; welke vogels zijn dat eigenlijk precies? Het is niet goed voorstelbaar, dat een antwoord daarop beperkt zal blijven tot uitsluitend de eigen vogels in kooi of volièrre. En wat doen wij zoal met vogels?

We zullen ze vanuit onze liefhebberij o.m. graag waarnemen. Ze willen houden, kweken, tentoonstellen en bestuderen wellicht.

Vervolgens als voorlopig laatste vraag: "Zouden we het daarbij willen laten?"

Voor een aantal leden, zal dat zeker het geval kunnen zijn, maar weer niet voor iedereen. Ondermeer zou het daarbij kunnen gaan om de belangen van onze organisatie of die van de vogels in de natuur te willen behartigen.

Onze plaats als houder van cultuurvogels is daarvoor, mede door een verbeterde wet- en regelgeving een solide plaats geworden. Na de beperkende maatregelen voor de vogelhandel, afschaffing van vogelvangst en het invoeren van een ringenregistratiesysteem zijn we ook als Europese cultuurvogelhouders niet langer nog omstreden.

Gelet op dierenwelzijn, hedendaags een hot item, zijn in het algemeen onze vogels bij ons in goede handen. Daarmee is het mijn stellige overtuiging dat desgevraagd ook wel de meeste vogelhouders beschermers willen zijn van de natuurvogels. 'Beschermers'; dat is dus, wat we er hierboven nog aan toe kunnen voegen!

Natuurvogels

Wij als vogelaars, hebben ook veelal een open oog voor wat er met vogels in de natuur gebeurt. Steeds vaker komen er 'probleemonderwerpen' met natuurvogels, in de publiciteit terecht.

Regelmatig draait het zelfs uit, op een soort van publieke maatschappelijke discussie, waarbij aanwezige tegenstellingen, door de media extra worden opgeklapt. Dikwijls zijn er partijen bij aanwezig, die graag het eigen belang voorop stellen. De betrokkenheid bij het belang van de vogels is soms ver te zoeken.

Wij zouden als organisatie daarbij juist wel een geluid kunnen laten horen, in het vogelbelang zagezegd.

In een aantal gevallen zouden we zeker een neutraal standpunt of zienswijze kunnen inbrengen. Een eventuele aanbeveling of suggestie kunnen doen misschien? Alles indachtig een bekend gezegde: "Wie zwijgt stemt toe".

En als belanghebbenden vooral 'ongevogelden' zijn, valt het ergste voor de vogels te vrezzen.

Een concreet voorbeeld

Het zal wel vrijwel niemand zijn ontgaan, dat er op en rond vlieghaven Schiphol veel ganzenoverlast bestaat.

Ter bestrijding daarvan worden er op bestuurlijk niveau regelmatig gesprekken gevoerd. Daarbij spreekt men over ganzenverdelging en ganzenvergassing.

Dat klinkt gelijk al, of deze mensen totaal geen vogelbloed in hun aderen hebben, maar dit terzijde. Ter uwer geruststelling moet ik even ook nog zeggen, dat uiteraard de veiligheid van 'ons' vliegverkeer, boven dat van de ganzen gaat. Er moet wel iets gebeuren!

De kern van het probleem is dat er ter plaatse teveel ganzen zijn, die een veilig vliegverkeer belemmeren. Als vogelaars naar dit probleem kijken, komen er toch andere argumenten op tafel, bij wijze van spreken dan. Allereerst is het zo dat grotere aantallen vogels zich vertonen op plaatsen, waar ze het naar hun zin hebben. Dit kan zijn omdat het ter plaatse geschikt is als broed- rust- voedsel- rui- of slaapplek.

In dit geval, zo hebben we vernomen, gaat het om voedselplek. De nu aanwezige ganzen 'opruimen', zal slechts een tijdelijke oplossing zijn. Weer andere ganzen zullen hetzelfde gebied eveneens ontdekken en waarderen; dus niets bereikt! Afgezien van het kostenplaatje zijn er verschillende oplossingen mogelijk. Zoals ervoor te zorgen, dat er geen voedselaanbod is. Een hele mooie natuurlijke, tevens vogelvriendelijke oplossing zou kunnen zijn, om ter plaatse andere gewassen te verbouwen. Gewassen t.b.v. biomassa (energie) afgewisseld met perceeltjes bamboe (scheuten). Maar veel meer oplossingen zijn hierbij denkbaar.

Geel intensief

De gele kanarie en de standardeisen

Ondanks het feit dat de gele kanarie al jarenlang gefokt wordt, zijn de eisen die aan deze kleur worden gesteld steeds weer aan veranderingen onderhevig. De eerste standardeisen voor de gele kanarie dateren van 7 september 1963. Hierin wordt aangegeven dat er dan drie variaties in geel zijn:

Citroengeel:

geel met blauwfactor

Goudgeel:

geel in dubbele vorm (deze kleur wordt bij onze Bond niet als T.T. kleur gevraagd)

Strogeel:

geel in enkele vorm.

De algemene eis voor citroengeel en strogeel is dat deze kleur egaal over het gehele lichaam verdeeld moet zijn. Van kop tot staart en aan de onderkant van snavel tot en met onderkant staartdekveren. De begrippen intensief en schimmel worden dan nog niet gebruikt.

In 1974 verschijnen nieuwe standardeisen. Nu is "goudgeel" wel een erkende kleurslag.

De omschrijvingen zijn in het kort:

Citroengeel:

dubbele geelfactor en dubbele blauwfactor met volle intensieffactor.

Goudgeel:

geen blauwfactor, dubbele geelfactor met volle intensieffactor.

Strogeel:

enkelvoudige geelfactor en lichte schimmelfactor.

Na een aantal tussentijdse aanvullingen verschijnt in 1995 een geheel gereviseerde standaard.

De kleurslag citroengeel is geheel verdwenen en het woord goudgeel en strogeel komt ook niet meer voor. Er worden nog twee kleurslagen gevraagd:

De gele toch nie

Geel intensief:

zuiver diepgeel met de volle werking van de intensieffactor

Geel schimmel:

zuiver lichtgeel met een normale schimmelverdeling.

In 2006 verschijnt een nieuwe standaard voor de kleurkanarie. Het is het resultaat van een samenwerkingstraject tussen de bonden NBvV, ANBvV en de Belgische KBOF.

Opnieuw ontstaat er een andere visie op de kleur van de gele kanarie. Zowel de geel intensief als de geel schimmel krijgen nu als gezamenlijke eis: een maximale kleurdiepte, egaal en zuiver met daarnaast een waarneembare werking van de optische factor. De vleugel- en staartpennen moeten maximaal doorgekleurd zijn waarbij de grote

pennen iets lichter mogen zijn dan de lichaamsbevedering. (Ze zien er dus hetzelfde uit, alleen de een is intensief en de ander schimmel).

Als in 2009 weer een uitgave van de NBvV verschijnt, wordt in de inleiding aangegeven dat de diepte van de gele lipochroomkleur bij geel schimmel is aangepast. De geel schimmel dient een voor schimmelvogels maximale kleurdiepte te laten zien. Deze eis geldt ook voor de geel schimmels in de melanine series. De uitgave van 2010, aangepast aan de uitbreiding van het vraagprogramma van de NBvV, handhaaft de opgestelde eisen van 2006 en 2009 waar het de gele kanarie betreft.

Anno 2011 verschijnen nog steeds goudgele en strogele kanaries op de tentoonstellingen.

Geel schimmel

tuur" en "dubbele blauwstructuur". Wat daar tussen in zit was en is niet in een begrip vast te leggen. De aanduiding werd ook nooit gebruikt om aan te geven wat de naam van de geëiste kleur geel was. Het is de feeling van de kanariefokker hoever hij/zij gaat met het inbrengen van de optische factor in bijvoorbeeld de zwartserie en in de kleurslag geel. Zo was de oude kleur citroengeel een combinatie van hooggeel en de dubbele blauwfactor.

De aanwezigheid van de optische factor in de gele kanarie heeft tot gevolg dat bij een normaal maximaal geelbezit de tint van dit geel wijzigt ten opzichte van een vogel zonder optische factor. Optisch, dus zichtbaar, zien we een tint die onder invloed van een versterkte weerkaatsing van de blauwe lichtstralen uit het totale spectrum van het licht, een hardere, koudere kleurtint krijgt. Bij een duidelijke waarneembaarheid van de optische factor zal zelfs een groenige waas worden waargenomen.

De eis "waarneembare werking van de optische factor" geeft aan dat in de huidige gele kanarie de optische factor aanwezig moet zijn. De moeilijkheid zit hem nu in de mate van waarneembaarheid. Door de enorme variatiebreedte van de werking van de optische factor heeft men het waarschijnlijk niet aangedurfd dit beter te omschrijven. Duidelijk is in elk geval wel dat de kanariefokker bij het samenstellen van zijn fokparen rekening moet houden met die aanwezigheid van de optische factor en zal moeten voorkomen dat de invloed te sterk wordt zodat de vogels niet gaan vallen onder de term "duidelijk waarneembaar" (=citroengeel). Aan de andere kant geven de standaardseisen op deze wijze duidelijk aan dat een geeltint, die tijdens een keuring wordt beoordeeld als "te warm" door het ontbreken van de optische factor niet de gewenste zuiverheid van tint heeft.

In het volgende artikel zal ik de invloed van de ivoorfactor, de mozaïekfactor en de factor die verantwoordelijk is voor het ontstaan van de geel witleugel onder de loep nemen. <

D kanarie

zo simpel als het lijkt (3)

De gele kleur en de optische factor

De eis die aan de gele kanarie in de standaardseisen wordt gesteld is "Maximaal geel, egaal en zuiver van tint. Waarneembare werking van de optische factor". Nu zijn dit niet direct uitdrukkingen die maar voor één uitleg vatbaar zijn. Vooral de term "zuiver van tint" in combinatie met de waarneembare werking van de optische factor is een vage omschrijving. Want, wat is die optische factor eigenlijk? De optische factor is hetzelfde als wat we voorheen de blauwfactor noemden. Maar wie weet nu nog wat de blauwfactor is en welke invloed deze heeft op de zuiverheid van de geeltint? Sterker nog: wie weet hoe we aan die factor moeten komen? De blauwfactor, nu optische factor genoemd, is een oorspronkelijke eigenschap van de kanarie.

De werking van deze factor werd al in de oorspronkelijke wilde kanarie aangetroffen en berust op de eigenschap dat de ligging van de mergcellen in de baard van de contourveren wijzigt. Mergcellen, met lucht gevuld, raken onderbroken en kunnen zelfs geheel verdwijnen. In plaats daarvan ontstaan concentraties van opperhuidcellen die het vermogen hebben meer blauwe lichtstralen te weerkaatsen.

Domesticatie

De optische factor is een selectiefactor, die tijdens het domesticatieproces van de wilde kanarie in haar werking is versterkt en in sommige gevallen zodanig is verzwakt dat die werking in het uiterlijk niet meer zichtbaar is. Hierdoor ontstaat een enorme variatiebreedte van die factor. Voorheen kenden we de begrippen "enkele blauwstruc-

n

Vragen staat vrij

Over keurmeesters gesproken...

Tijdens de tentoonstellingsperiode, welke loopt van half oktober tot en met de bondskampioenschappen begin januari, wordt er (heel) veel gesproken over de keurmeesters.

Een korte opsomming van vragen: Waarom hebben wij bij onze onderlinge tentoonstelling ieder jaar dezelfde keurmeesters?

- Waarom komen er ieder jaar andere keurmeesters op onze show keuren?
- Waarom plaatst keurmeester A zoveel bemerkingen op de keurlijst (meestal: keurbriefje)?
- Waarom staat een bepaalde puntenaftrek niet omschreven op het keurbriefje?
- Waarom keurt keurmeester B altijd de keurkanaries en keurmeester C de postuurvogels?

Middels onderstaande verklaringen hoop ik enige duidelijkheid te brengen.

Opleiding

Binnen de zogenaamde Keurmeestersvereniging Kleur- en Postuurkanaries kennen we 3 groepen keurmeesters, te weten zij die bevoegd zijn om uitsluitend kleurkanaries te mogen keuren, zij die uitsluitend postuurkanaries mogen beoordelen en als derde groep keurmeesters die zijn opgeleid om zowel kleur- als ook postuurkanaries te mogen keuren. Een duidelijke en ook logische regel is, dat een keurmeester geen vogels mag keuren, waarvoor hij niet is opgeleid en dus ook geen bevoegdheid bezit.

De vereniging is er zelf verantwoordelijk voor, dat de juiste keurmeesters worden gecontracteerd.

De secretaris van een vereniging ontvangt ieder voorjaar van het bondsburo een bijgewerkte keurmeesterslijst, waarop de 3 genoemde bevoegdheden duidelijk staan aangegeven. Wijzigingen op deze lijst welke in de loop van het jaar optreden, worden vermeld in Onze Vogels bij Bondsmededelingen/van de keurmeestersvereniging.

Deze gegevens zijn overigens voor een ieder terug te vinden op de site van de NBvV.

Contract

De vereniging bepaalt voor een tentoonstelling, welke keurmeesters worden uitgenodigd. Dit vastleggen wordt telefonisch dan wel via e-mail gedaan. Is er een afspraak, dan wordt dit middels een keurcontract vastgelegd. Dit contract ondertekend door de secretaris van de vereniging en de keurmeester wordt in drievoud opge maakt. Het derde exemplaar wordt naar het bondsburo gezonden door de keurmeester.

Een uitzondering op bovenstaande regeling is dat de keurmeestersvereniging de keurmeesters voor districtstentoonstellingen en voor de bondskampioenschappen aanwijst.

Keuze

Wat kan van invloed zijn bij de keuze die een bestuur neemt m.b.t. het uitnodigen van keurmeesters? Het is belangrijk om vooraf in te schatten, hoeveel kleur- dan wel postuurkanaries op de show verwacht mogen worden, gelet op de 3 groepen kanariekeurmeesters. Ook kunnen er bij de verenigingsleden wensen zijn met betrekking tot het al dan niet contracteren van bepaalde keurmeesters. Ook de kosten van de keurdag kunnen en rol spelen.

De keurvergoeding die iedere keurmeester per keuring krijgt is voor iedereen gelijk. De reiskosten zijn echter wel van invloed op het totale kostenplaatje voor de vereniging, derhalve is een keurmeester van ver halen soms niet wenselijk.

Tijdig op 'keurmeestersjacht' gaan kan dus kostenbesparend zijn. Zijn de keurders uit de regio reeds vastgelegd, dan moet er verderop in het land gezocht worden.

Loopt het helemaal vast, dan kan in het uiterste geval altijd een beroep worden gedaan op de keurmeestervereniging kleur/postuur.

Jaarlijks andere keurmeesters?

Zoals aangegeven bepaalt de vereniging welke keurmeesters (mits ze de bepaalde datum nog vrij zijn) de keuring gaan verrichten.

Er zijn soms afspraken tussen bestuur en leden binnen de vereniging vastgelegd, zoals b.v. ieder jaar andere keurmeesters, zoveel mogelijk dezelfde, iedere 2 of 3 jaar wisselen

of bij grotere shows keurmeesters uit alle 3 de groepen benaderen.

Het doel van een keurbriefje?

Het informeren van de inzender van de vogel, waarom het aantal punten zoals dat in op de lijst staat, is toegekend. In een eerder artikel heb ik al eens aangegeven, wat het maximum en het minimum aantal punten per rubriek kan bedragen. Deze getallen zijn feilloos vastgelegd in onze standaardeisen. Het is beslist niet de bedoeling dat hiervan wordt afgeweken! Geven we de 'normale score', zeg maar het aantal punten voor een gemiddelde vogel, dan zal dit niet altijd aangegeven worden. Wijken we af van deze norm, dan dient dit op het keurbriefje vermeld te worden. In algemene zin kunnen we

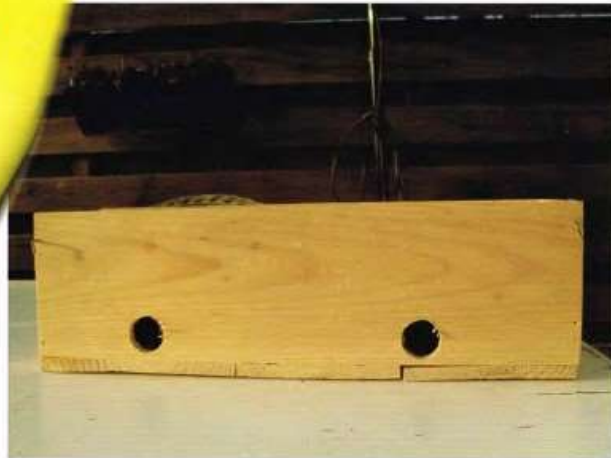
stellen, dat de bovenste rubrieken van de keurlijst, waarin vaak ook de meeste punten mogen worden gegeven, wel worden omschreven.

Als voorbeeld de keurlijst kleurkanaries. De bovenste rubrieken, zijnde melanine, lipochroom en categorie zullen indien van toepassing, worden omschreven. Echter de rubriek houding, waarvoor de norm 9 punten is, zullen we veelal niet omschreven zien. Is er een reden, zoals het niet op stok komen van de vogel om van deze 9 punten af te wijken en dus naar 8 of zelfs 7 punten te gaan, dan moet dit worden aangegeven onder 'opmerkingen'. <

In deze rubriek beantwoorden we vragen van liefhebbers

Ik houd van wijn

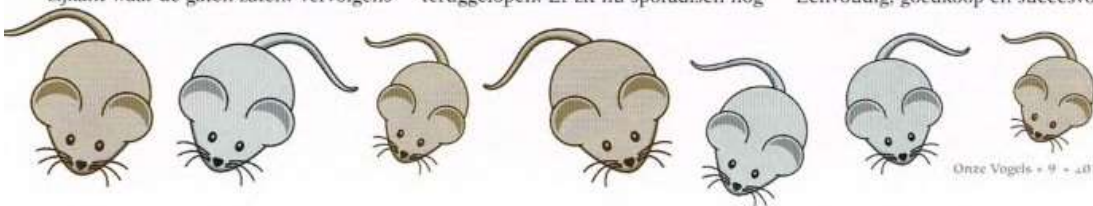
Niet van muizen!

Wat doe je als je last hebt van muizen in de volière? Gewone muizenvallen zijn te gevaarlijk voor de vogels. Hier heb ik lang over nagedacht. De gewone muizenvallen gebruikte ik om de volière heen, maar de muizen zaten voornamelijk in de volière.

Op enig moment kreeg ik een paar flessen wijn in wijnkistjes. Het idee kwam naar boven om deze te gebruiken in de volière met de ouderwetse muizenvallen er in. Ik heb gaten geboord vlak boven de bodem en 2 haakjes in de zijkant waar de gaten zaten. Vervolgens

twee muizenvallen geplaatst en het kistje in de volière gehangen. Een waar succes. Regelmatig werden er muizen in de vallen gevangen. Op dit moment hangt deze val nog steeds in mijn volière. Alleen is het aantal muizen teruggelopen. Er zit nu sporadisch nog

een muis in. Hoewel ik op het platteland woon, verbaast het mij dat er nu weinig tot geen muizen meer zijn. Overigens heb ik de muizen liever in de buurt van mijn garage en volière, dan in huis. Hierbij nog foto's van de val. Eenvoudig, goedkoop en succesvol. <

Op onze jaarlijkse Jonge Vogeldag bij mijn plaatselijke vereniging worden zowel zebra's, tropen, agaporniden, grote parkieten, kleine grasparkieten en standaard grasparkieten gevraagd. Aangezien ik daar lid ben heb ik ook meegedaan met mijn standaard grasparkieten.

D Leuke vergelijking n

Mijn winnende standaard grasparkiet heb ik voor de leuke vergelijking samen met een kleine grasparkiet in een showkooi gezet. Toevallig was de kleine grasparkiet een pop en mijn man probeerde haar direct het hof te maken. Hij was zo gezegd gek op dat kleine popje. Omdat dit zo'n groot contrast gaf ben ik hier een foto van gaan maken. Die vogel van mij is uitzonderlijk mak, dus toen ik het front weghaalde heb ik wat foto's gemaakt. Om beide vogels scherp op het beeld te krijgen moest ik die grote wel voorzichtig tegen de achterwand aan duwen waar de minder tamme kleine zat. Zowaar, hij liet dat toe en de kleine vloog niet weg. Iedereen zat mee te genieten dat dit lukte. Ik wil u dit plaatje niet onthouden. Zodat wij allen kunnen zien wat een verschil wij als kwekers met elkaar hebben gecreëerd.

Dat is toch genieten! Deze foto maakt ook in één oogopslag duidelijk waarom kleine grasparkieten in een andere hoofdgroep zitten dan standaard grasparkieten en dat tussenvormen lager moeten worden gewaardeerd.

Waar komt het gebruik Jonge Vogeldag vandaan?

Al tientallen jaren houden de regio's van de parkieten speciaalclub in mei of juni, Baby shows of Jonge vogelshows. Dit is ontstaan als behoefte van de leden om met de nieuw gekweekte jongen bij elkaar te komen en deze te bespreken onder leiding van een keurmeester. Al snel werd hier een wedstrijd aan verbonden. Waarbij de jongen op volgorde van kwaliteit werden geplaatst en besproken. Soms krijgen de vogels prediëaten als; goed, zeer goed, fraai en uitmuntend en

worden hieruit de kampioenen aangegeven. Soms krijgen deze vogels ook een puntenwaardering waarbij men als inzender er rekening mee moet houden dat deze beoordeling, een toekomstverwachting inhoud. Immers de meeste jonge vogels zijn nog niet op kleur en nog niet uitgegroeid. Het valt dus niet te vergelijken met een echte tentoonstelling. Steeds vaker zien we nu ook plaatselijke verenigingen die Jonge Vogelshows gaan houden. Het zijn bijeenkomsten waarbij de inzenders vragen kunnen stellen aan de keurmeester. Dus net zoals bij een tafelkeuring. Meestal houdt men deze wedstrijden op een zaterdag en soms op een clubavond. <

Van Ton Cornelissen (voorzitter van vereniging "de Austerlitzse Vogel Vrienden") ontvingen we deze tip.

Creatief

Onze club was zeer enthousiast over dit artikel (keuren onder kunstlicht) waarbij een schematische tekening van een keuropstelling inclusief afmetingen vermeld stond.

In het verleden had onze vereniging moeite om bij bevriende verenigingen de benodigde verlichting voor het laten keuren van de vogels te huren. Gelukkig is dat telkens gelukt. Maar uw artikel bood de mogelijkheid om zelf iets te maken.

Wij hebben het artikel besproken met enkele leden van de club en er groeide

spontaan het idee om dit allemaal zelf te maken. Een van onze leden de heer Herman Veenendaal is een technische man en hij wilde het wel proberen. De eerste keurtafel hebben we tijdens onze ledenvergadering van 2 april, die altijd druk bezocht wordt, kunnen bekijken. We waren allemaal enthousiast. Nadat de tafel voor de keuring gebruikt is kan hij ook nog als vangkooi dienen tijdens de verkoop van de vogels tijdens onze nationale vogel show te Austerlitz. De tafels zijn heel gemakkelijk op te bergen en nemen weinig ruimte in

beslag. Mocht u vragen hebben dan kunt u Herman altijd bellen (het telefoonnummer is te bekomen via het Bonds bureau – red.).

Ik wil dit product met behulp van foto's graag in uw blad publiceren. Wij gaan in ieder geval met onze club meteen over naar deze nieuwe keuropstelling.

Geachte Bondsraad, wij zijn blij met jullie advies en ik wil u namens de vereniging "de Austerlitzse Vogel Vrienden" heel hartelijk danken voor dit idee.

Ton Cornelissen voorzitter van deze actieve club. <

September

Blauwfazantje
Uraeginthus
bengalus

Het blauwfazantje, komt voor van zuidelijk Mauritanië en Senegal tot centraal Kameroen en het noordoosten van Zaïre. Ze leven daar in doornstruiken, boomsteppen en kreupelhout van de savannen. Op de foto zien we het mannetje, bij het popje ontbreken de wangvlakken en haar kleuren zijn wat matter. Het zijn taaie vogeltjes, die echter wel gevoelig zijn voor plotselinge temperatuurveranderingen. Mannetje en popje blijven steeds dicht bij elkaar, nu en dan naast elkaar zittend, maar meestal in beweging, houden ze zich het meeste op in de bovenste helft van hun voliëre. Voor en na elke vlucht klinkt de scherpe lokroep "siet-siet", bij opwinding gaat dat al tijdens het vliegen over in "tektektek" en bij het neerstrijken of zolang ze zitten slaan ze dan driftig met de lange getrapte staart. Vooral in de vroege ochtenduren en in de namiddag kan men de zang van het mannetje horen. Hij zit daarbij op een tak, die hij steeds weer opzoekt en houdt zich met een gestrekt lichaam de snavel omhoog. De zang bestaat uit vijf welluidende helder klinkende zacht kvetterende strofen, die vele malen worden herhaald. Het popje zingt ook wel eens, maar dan zachter. Bij de baltsang staat het mannetje hoog opgericht op een tak naast zijn gewoon zittende popje. Hij laat daarbij een halm uit zijn snavel hangen en is de staart een beetje uitgewaaierd.

Het hoogtepunt van de balts bestaat uit omhoog schietende bewegingen van het mannetje, waar bij hij de kop nog meer omhoog strekt. Tegelijkertijd drukt het popje zich dicht tegen de tak, maakt zich hol en buigt de kop gestrekt naar achteren. Haar staart wordt iets omhoog geheven en trilt snel. Dan laat het mannetje zijn spriet vallen en paart haar. Kort voor het einde van de bevruchting houdt het staattrillen op. Binnen enkele uren zoekt het mannetje dan een geschikte nestplaats om aan zijn popje te tonen.

Goudbuikje – *Amandava subflava*

Dit vogeltje komt van oorsprong uit Senegal tot Ethiopië en verder zuidelijk tot Oeganda. Daar zijn ze te vinden in de grasgebieden en dan bij voorkeur in de nabijheid van water. Tijdens de broedtijd leven in grote groepen en daarna vliegen ze in kolossale zwermen, samen met andere prachtvinken. Op de foto zien we het mannetje, het popje is wat minder oranje op de buikzijde en zij mist de rode oogstrepen. Door zijn snelle wendbaarheid, prachtige verenkleed en verdraagzaamheid is het een zeer aantrekkelijk vogeltje. Alleen in de broedtijd is het mannetje agressief en verjaagt zelfs veel grotere indringers uit zijn broedgebied. Om tot goede fokresultaten te komen moet de fokruimte voor goudbuikjes niet te klein zijn. Tijdens de broedperiode

vechten de mannetjes zo heftig met elkaar, dat het raadzaam is de vogels paarsgewijs te houden. Ze klauteren graag in riethalmen of lange grasstengels en houden zich voornamelijk in het midden van de voliëre op. Het mannetje heeft een ietwat eentonig, maar wel melodius

liedje, dat hij vooral in de vroege ochtend en late avond, zittend naast zijn popje, voordraagt. Zij lokken elkaar met een korte, scherpe klank: "tsit", die heel zacht is maar bij geyaar luider klinkt. Bij te weinig zon verkleuren de mannetjes en poppen op de borst- en buikveren. Eerst vormen zich onregelmatige vlekken, maar later worden ze bijna zwartachtig. Na het overbrengen van de vogels naar een lichtere zonnige ruimte, duurt het nog maanden of zelfs wel een jaar voordat de oorspronkelijke kleur weer terug is.

Elfenastrilde – *Estrilda erythronotus*

Het leefgebied van deze astrilde ligt in Transvaal, Zuid-Zimbabwe en de Noordelijke Kaapprovincie. Daar worden zij niet veel waargenomen bij hun steelse leefwijze in doornstruiken en dorre steppen, ze zijn altijd alleen of met tweeën. Het zijn sociale vogeltjes, die graag veel beschutting vragen, bamboe, klimop en andere niet giftige planten zijn daarvoor geschikt. Een ruime voliëre of kooi kan een paar of groepje van deze vogels huisvesten. Het popje heeft wat grauwere tinten en heeft een minder duidelijke tekening, van de onderstaartdekveren tot midden op de buik is zij niet zwart maar grijs of bruinachtig. Ook aan het geluid kan men verschil tussen man en pop waarnemen, want hun lokroep is anders. Zij nestelen in halfopen nestkastjes, liefst verstopt tussen het groen. Van mos maken ze fraaie nesten met een lange tunnel als ingang. Ze broeden goed, maar ze zijn gevoelig voor verstoringen.

Voeding en ringmaten

Alle drie genoemde soorten geven we een prima tropisch zaad, trosgierst, en in de zomer verse graszaden, in de broedtijd veel dierlijk voedsel zoals insectenpaté, eivoer, buffalo's, fruitvliegjes, bladluis, e.d. Ook pikken ze graag uit opengesneden rozenbottels. Vogelgrit en maagkiezel mogen nooit ontbreken. We ringen het goudbuikje met 2,00 mm, blauwfazantje en elfenastrilde met 2,3 mm.